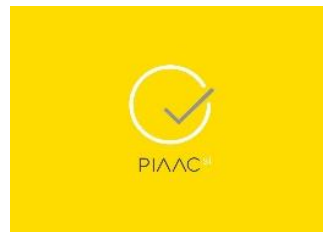

Raziskava spretnosti odraslih PIAAC kot primer dobre prakse pri načrtovanju (sektorskih) politik

Katja Kragelj in Diana Volčjak
Andragoški center Republike Slovenije

Budva, 6. 3. 2018

Nekateri izzivi Slovenije v prihodnjem desetletju

- **Do 2020 upad nekvalificiranih delovnih mest za 40%**, srednje kvalificiranih delovnih mest za 20% ter porast povpraševanje po visoko kvalificiranih delavcih za 20% (v ET Monitor 2014, Slovenija, stran 6).
- **Do 2035 v Sloveniji dvakrat toliko starejših kot otrok**, v EU šele leta 2050 (Eurostat, 2011).
- Slovenija ima **najmanjši delež odraslih po 55. letu**, ki so aktivni na trgu dela v EU in OECD.

Vsebina

- PIAAC na kratko – cilji projekta in njegova mednarodna vpetost
- Metodologija raziskave PIAAC
- Raziskava PIAAC v Sloveniji
- Predstavitev izbranih rezultatov in trendov
- Analitični potencial PIAAC za sektorske politike

PIAAC NA KRATKO

Cilji projekta in njegova mednarodna vpetost

Cilji projekta

OECD PIAAC je ena najboljsežnejših raziskav na področju kompetenc odraslih, ki:

- daje državam orodje za neposredno merjenje usklajenosti povpraševanja in ponudbe na trgu dela,
- omogoča preučevanje mehanizmov, ki neusklajenost povzročajo,
- omogoča analizo razvoja in usihanja kompetenc v teku življenja ter
- pokaže na razlike v kakovosti pridobljene izobrazbe in kvalifikacij.

Analitični potencial baz podatkov PIAAC je velik.

PIAAC - mednarodna vpetost

Raziskava PIAAC

-
1. krog PIAAC 2008-2013 (24)
2. krog PIAAC 2012-2016 (9)
3. krog PIAAC 2016-2019 (6)

2016

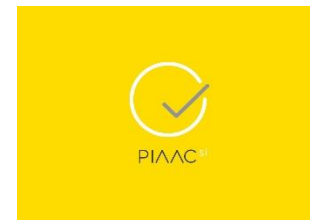

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

METODOLOGIJA RAZISKAVE PIAAC

Predmet raziskave PIAAC

Spretnosti za procesiranje informacij,

ki so bistvene za polno sodelovanje v gospodarstvih in družbah enaindvajsetega stoletja, ki temeljijo na znanju:

- **nujne za integracijo** in udeležbo na trgu delovne sile, izobraževanje ...;
- **prenosljive**, saj so relevantne v mnogih družbenih kontekstih in delovnih situacijah, in
- **“učljive”**, torej podvržene vplivu politike.

KAJ MERI RAZISKAVA PIAAC?

Vir: Javrh, P. (2016). *Raziskava spretnosti odraslih: metodologija in rezultati – na kratko*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

MERJENJE SPRETNOSTI

Raziskava meri obseg obvladovanja ter porazdelitev spretnosti v populaciji (več ravni in širok spekter).

Zagotovljena je visoka stopnja posplošljivosti za različne skupine v populaciji. Individualni podatki niso na voljo.

Izhaja iz koncepta kompetence, ki je osredotočen na rabo.

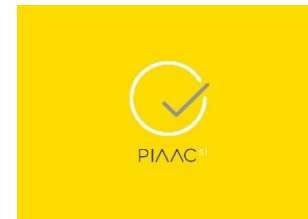
ZBIRANJE INFORMACIJ O PRAKSI IN OBSEGU UPORABE SPRETNOSTI

Zbrane so bile kontekstualne informacije (osnovni podatki ter izkušnje in stališča odraslih o rabi in praksi pri delu in v vsakdanjem življenju).

Kontekstualne informacije so pomembne za boljše razumevanje ključnih dejavnikov izmerjenih spretnosti (npr. pridobivanje, razvijanje, ohranjanje/izgubljanje spretnosti) ter ekonomskih in socialnih učinkov zaradi razvitosti/nerazvitosti kompetenc.

Vir: Javrh, P. (2016). *Raziskava spretnosti odraslih: metodologija in rezultati – na kratko*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

RAZISKAVA PIAAC V SLOVENIJI

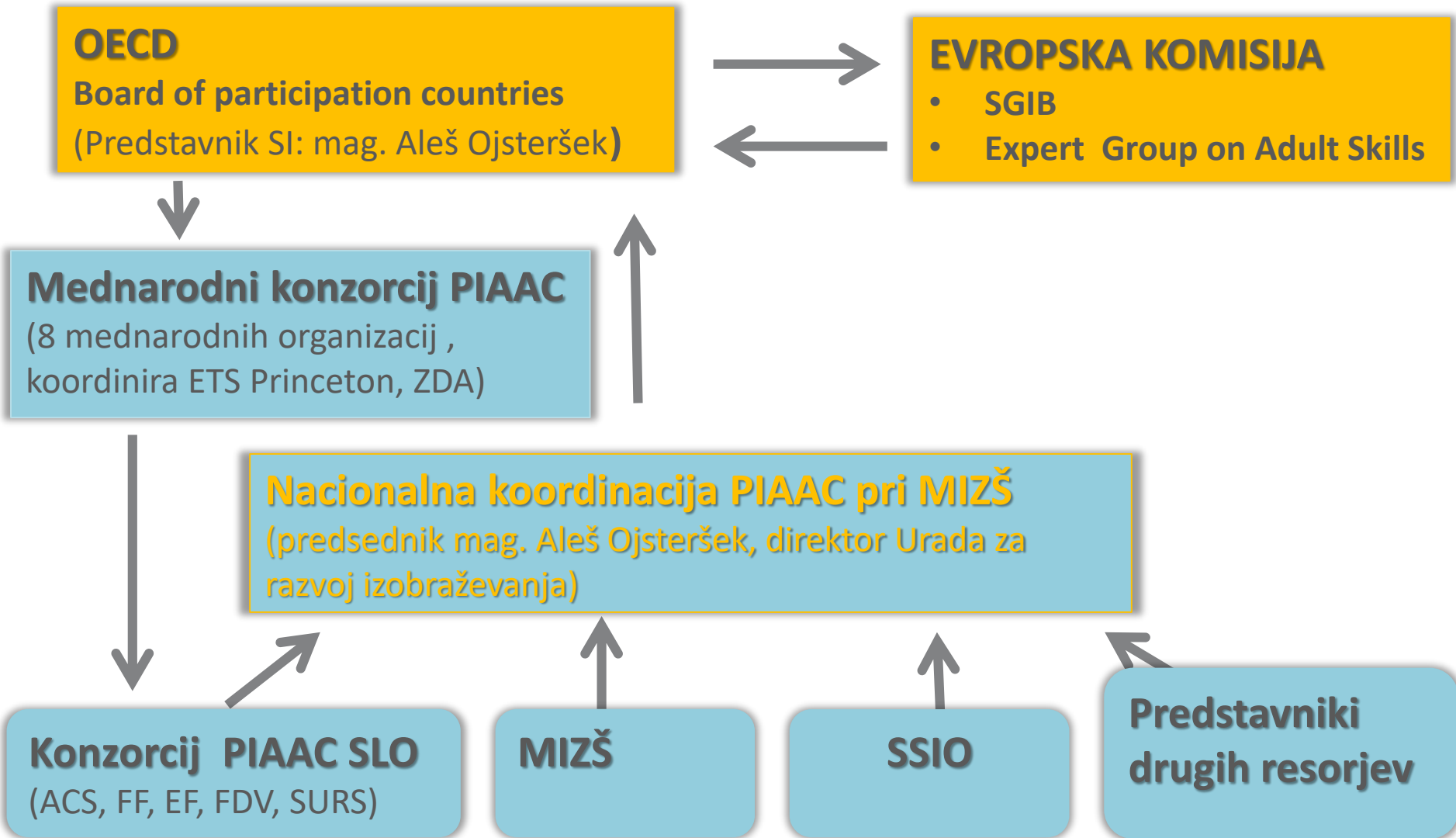
Vključitev Slovenije v PIAAC

- Slovenija se je vključila v **drugi krog** raziskave (2012-2016).
- Raziskava je potekala v okviru projekta **ESS Merjenje učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja za izboljšanje usposobljenosti izobraževalcev odraslih od leta 2013 do 2015**, ki sta ga denarno podpirala Evropski socialni sklad in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ).
- Izvajal ga je **konzorcij partnerjev**:
 - Andragoški center Republike Slovenije kot vodilni partner,
 - Statistični urad Republike Slovenije ter
 - tri fakultete Univerze v Ljubljani (FDV, FF, EF).

Raziskava ima **velik nacionalni pomen** ne le za področje izobraževanja odraslih v Sloveniji, temveč tudi za druge podsisteme in resorje. Ker bodo **njeni rezultati pomagali tudi k načrtovanju sektorskih politik.**

PIAAC - nacionalna vpetost

Projekt PIAAC v Sloveniji

(ESS Merjenje učinkovitosti sistema izobraževanja in usposabljanja izobraževalcev odraslih)

**Izvedba
PIAAC –
zbiranje
podatkov**

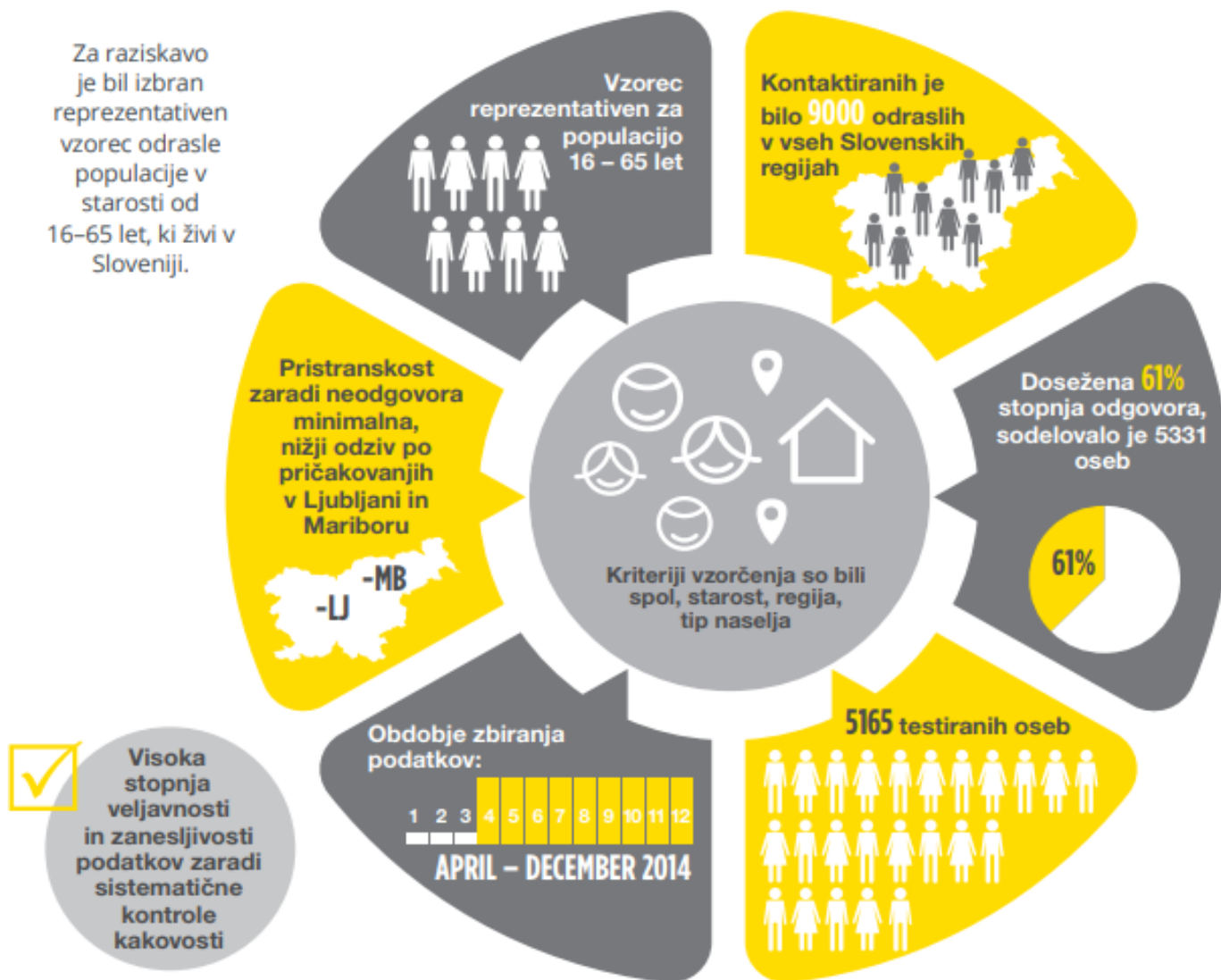
**Nacionalni
analitično
aplikativno
razvojni del**

- **Priprava na izvedbo PIAAC** - prevod in prilagoditev inštrumentarija in gradiv, priprava aplikacij in opreme, izbor vzorca, izbor in usposabljanje anketarjev in zunanjih sodelavcev
 - **Vzpostavitev in koordinacija nacionalnega konzorcija PIAAC**
 - **Skrb za kakovost izvedbe in doseganje standardov PIAAC** – poročanje mednarodnemu konzorciju in NK PIAAC
 - **Izvedba pilotnega testiranja v 2013 in glavne raziskave v 2014**
 - **Priprava in oddaja baze podatkov** (ocenjevanje, kodiranje, uteževanje, čiščenje)
 - **Administrativno-finančno vodenje projekta**
-
- **Tematske študije (9)**
 - **Strokovne podlage in priporočila za razvoj politik (8)**
 - **Usposabljanja izobraževalcev odraslih (400)**
 - **Zaključna konferenca (126 udeležencev)**

Kaj nas je zanimalo v PIAAC?

- Raziskava PIAAC naj bi dala **vpogled v spretnosti delovne sile**. Poznamo kvalifikacije in izobrazbo, ki so jih odrasle osebe pridobile. Ne vemo pa, katere spretnosti so razvile pozneje.
- Zanimalo nas je tudi, **kako svoje spretnosti uporabljajo**. Nekaj je imeti spretnosti, njihova uporaba pa je nekaj drugega.
- Želeli smo tudi ugotoviti, **ali spretnosti ustrezajo potrebam družbe**, ali imajo tisti z boljšimi spretnostmi boljše službe in boljše življenje.
- Raziskava je nastala na podlagi PISE, s katero ocenjujemo uspehe mladih. **Spretnosti, ki jih mladi pridobijo med izobraževanjem, pa so drugačne kot spretnosti, ki jih razvijemo v odrasli dobi.**

Izvedba PIAAC v Sloveniji

Vir: Javrh, P. (2016). *Raziskava spretnosti odraslih: metodologija in rezultati – na kratko*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Posebnosti pri izvedbi PIAAC v Sloveniji

Raziskava je potekala **na območju celotne Slovenije** (izbor verjetnostnega vzorca iz registra, 95% pokritost).

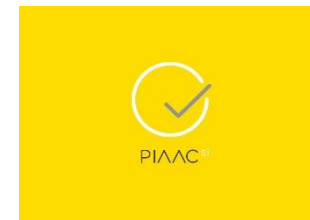
Raziskava je skupaj s testiranjem trajala v povprečju **1,5 ure**.

Raziskavo so izvajali **usposobljeni anketarji** (40 ur usposabljanja) **na domovih anketirancev**.

75% odraslih je reševalo naloge samo na računalniku, **25% odraslih pa le na papirju** ali samo naloge iz bralnih spretnosti.

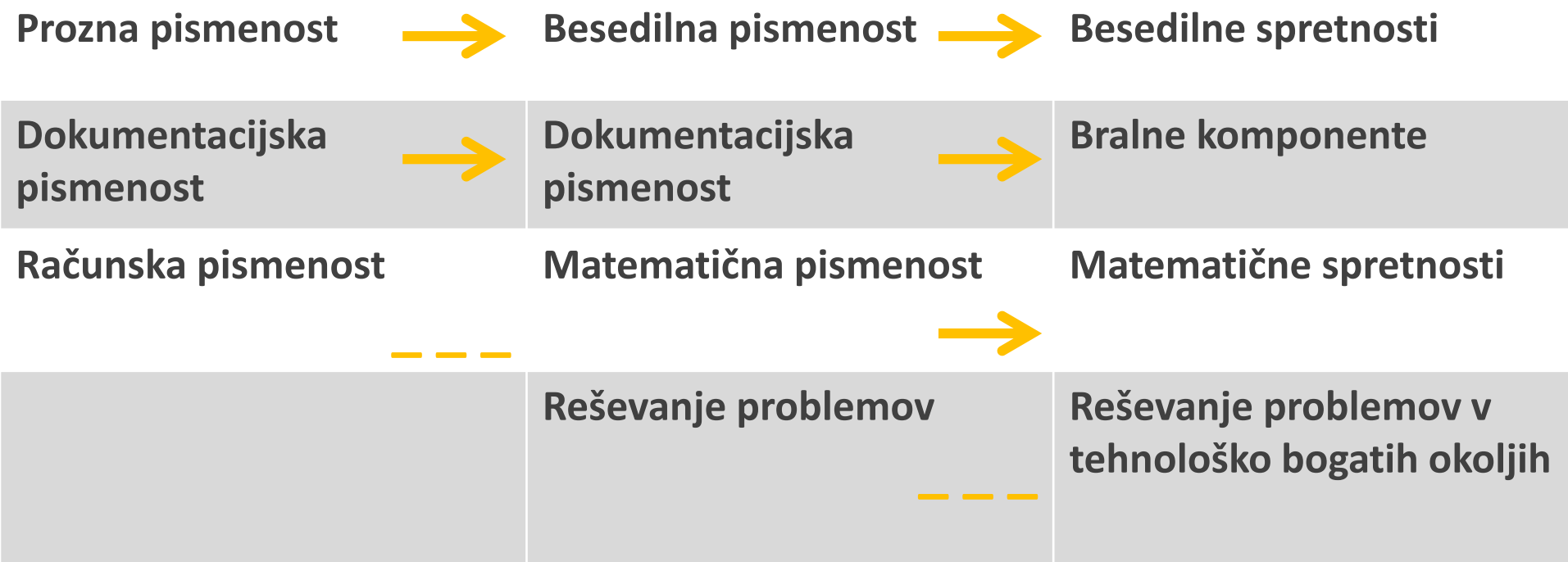

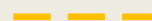
PREDSTAVITEV IZBRANIH REZULTATOV IN TRENDOV

Pretekle raziskave OECD o spretnostih odraslih

Mednarodna raziskava o pismenosti odraslih - IALS 1994-1998	Pismenost in življenjske spretnosti odraslih - ALL 2002-2006	PIAAC 1 2008-2013 PIAAC 2 2012-2016 PIAAC 3 2016-2019
--	---	--

Podobno merilo s skupnimi postavkami

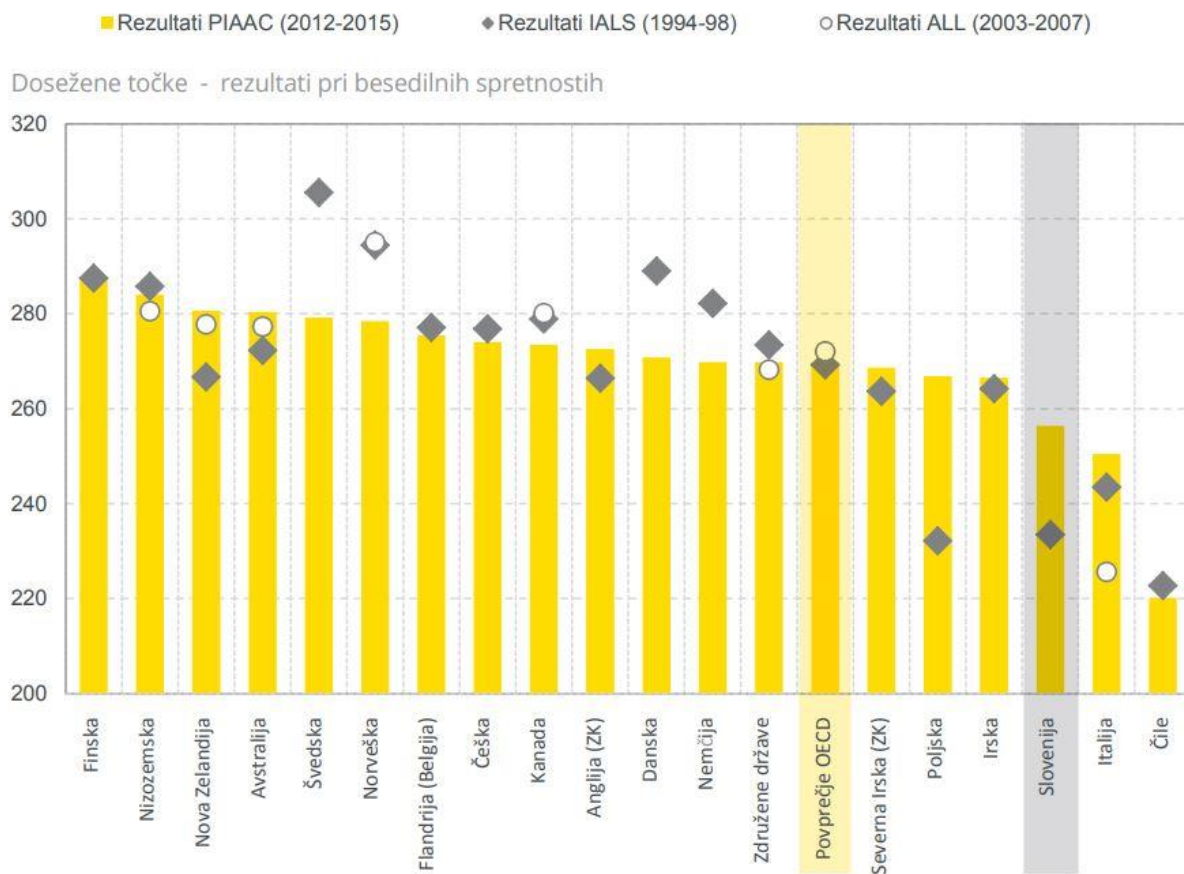

Rahlo povezano merilo, temelji na drugačnem konceptu

Napredek v spretnostih populacije, izmerjen med 1998-2016

Spremembe dosežkov v besedilnih spretnostih med raziskavami IALS, ALL in PIAAC

V padajočem vrstnem redu glede na povprečen rezultat v raziskavi PIAAC.

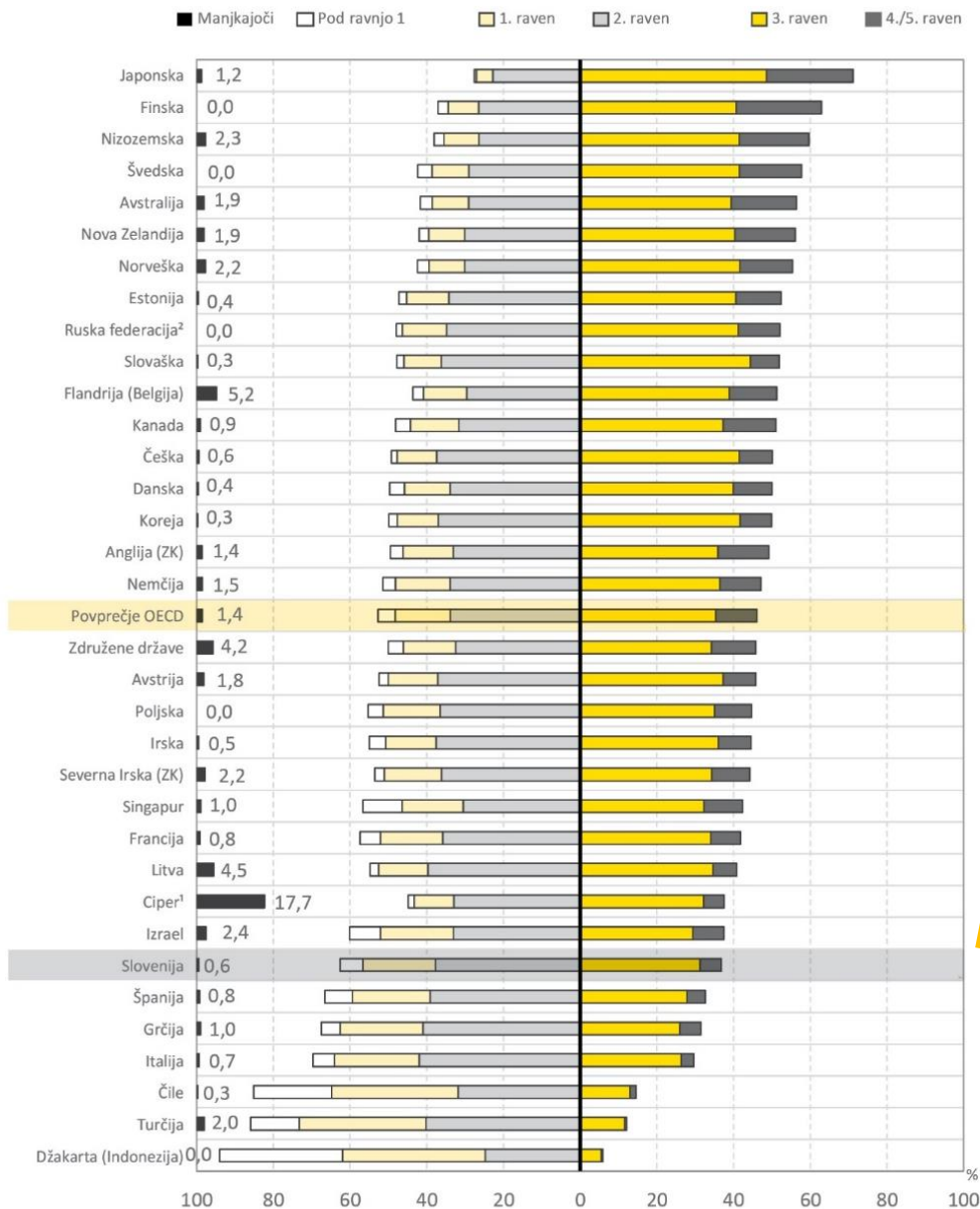

Vir: Javrh, P. (2016). *Raziskava spretnosti odraslih: metodologija in rezultati – na kratko*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

PIAAC, dosežki odraslih v besedilnih spretnostih, deleži po ravneh

V padajočem vrstnem redu glede na skupni delež odraslih, ki so dosegli 3. in 4./5. raven.

Odrasli v kategoriji »Manjkajoči« niso bili sposobni podati dovolj osnovnih podatkov za določitev stopnje spretnosti zaradi jezikovnih oziroma učnih težav ali motenj v duševnem razvoju (s pismenostjo povezan neodgovor).

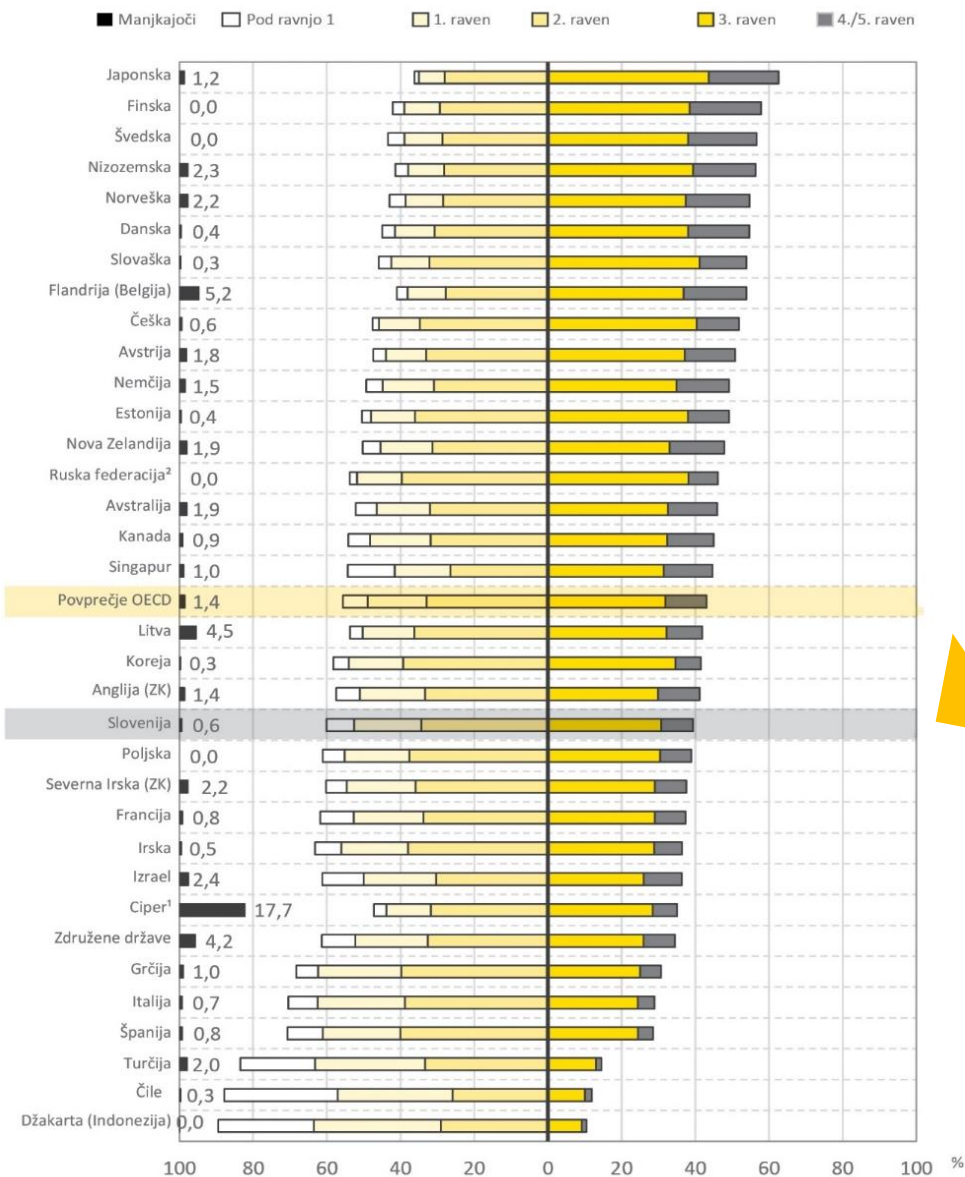

Vir: Javrh, P. (2016). *Raziskava spretnosti odraslih: metodologija in rezultati – na kratko*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

PIAAC, dosežki odraslih v matematičnih spretnostih, deleži po ravneh

V padajočem vrstnem redu glede na skupni delež odraslih, ki so dosegli 3. in 4./5. raven.

Odrasli v kategoriji »Manjkajoči« niso bili sposobni podati dovolj osnovnih podatkov za določitev stopnje spretnosti zaradi jezikovnih oziroma učnih težav ali motenj v duševnem razvoju (s pismenostjo povezan neodgovor).

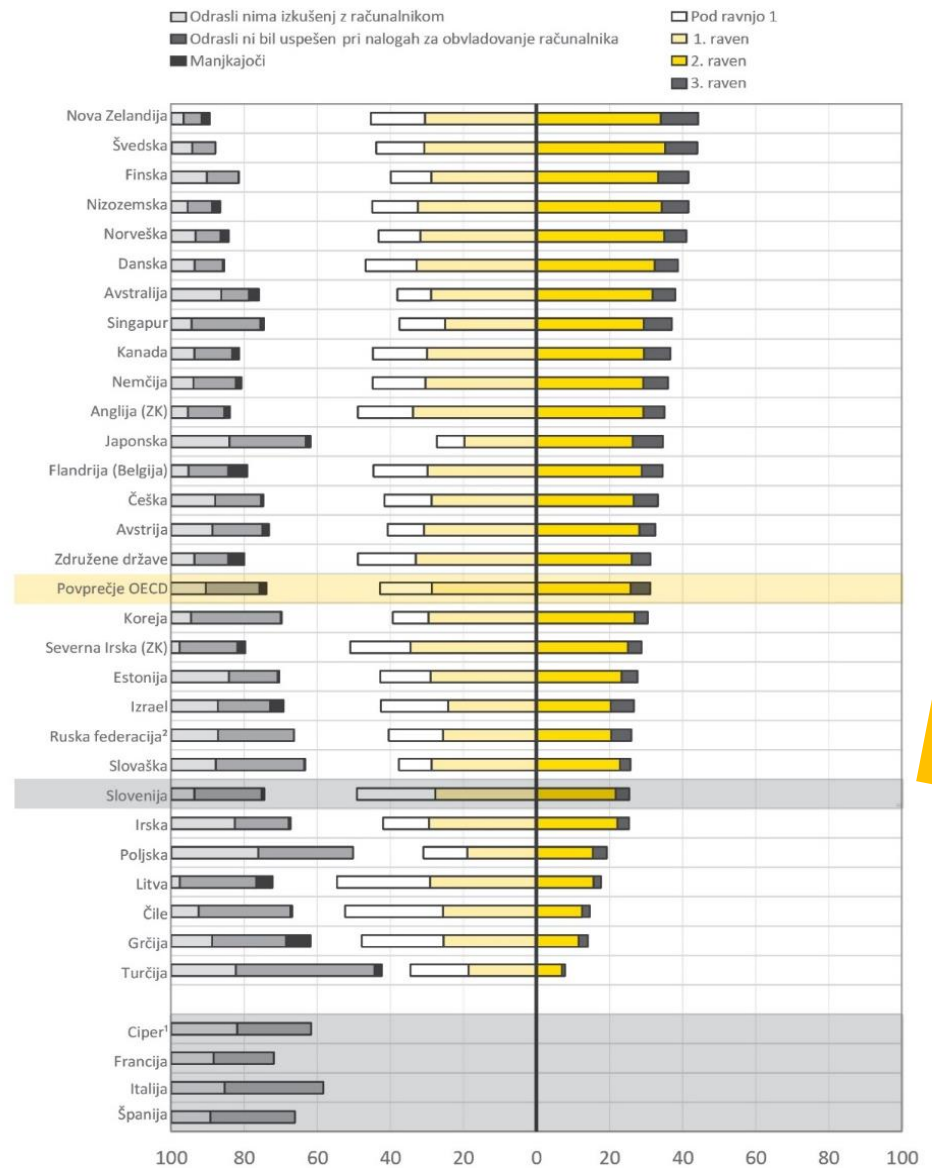

Vir: Javrh, P. (2016). *Raziskava spretnosti odraslih: metodologija in rezultati – na kratko*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

PIAAC, dosežki odraslih na področju reševanja problemov v tehnološko bogatih okoljih, deleži po ravneh

V padajočem vrstnem redu glede na skupni delež odraslih, ki so dosegli 2. in 3. raven.

Odrasli v kategoriji »Manjkajoči« niso bili sposobni podati dovolj osnovnih podatkov za določitev stopnje spretnosti zaradi jezikovnih oziroma učnih težav ali motenj v duševnem razvoju (s pismenostjo povezan neodgovor). Ta kategorija vključuje tudi odrasle, ki zaradi tehničnih težav z računalnikom niso mogli zaključiti testiranja reševanja problemov v tehnološko bogatih okoljih.

Vir: Javrh, P. (2016). *Raziskava spretnosti odraslih: metodologija in rezultati – na kratko*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

PIAAC, ocena populacije z nizkimi dosežki, Slovenija

Odrasli z nizkimi dosežki so v vseh družbenih skupinah in segmentih družbe.

Slabo usposobljenih
33% = **400.000 oseb**

Slovenija ima velik delež slabo usposobljenih odraslih. OECD 26%

250.000 jih bo moralo konkurirati na trgu dela vsaj še 10 let.

140.000 jih bo moralo konkurirati na trgu dela vsaj še 20 let.

Slabo usposobljeni = ne dosežajo 2. ravni besedilnih ali matematičnih spretnosti

Vir: OECD Skills Strategy Diagnostic report. (2017) in Možina, E. (2017). Odrasli z nizkimi dosežki. Andragoški center Slovenije. V Javrh, P. (ur.). (2017). Poročilo o raziskavi spretnosti odraslih PIAAC 2016. Tematske študije: raziskovalno poročilo. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Nekatero ugotovitve o bralnih spretnostih pri delu

- Delovna produktivnost je **pozitivno povezana** z uporabo bralnih veščin.
- Slovenci **pri delu beremo nekoliko manj** kot je povprečje OECD (**več pa pišemo in računamo**).
- Povezava z ekonomskimi učinki: **delavci, ki pogosteje berejo pri delu, imajo pogosteje tudi višji zaslužek.**

Vir: Survey of Adult Skills (PIAAC). (2012, 2015).

Nekatere ugotovitve značilnosti dela, razvoja kompetenc in gospodarske uspešnosti regij

- Slovenci med vsemi državami pri delu veliko uporabljamo IKT (2. mesto), vendar **zelo malo časa namenjamo reševanju kompleksnih problemov** (26. mesto).
- Veliko pozornosti je namenjeno situacijskemu učenju (6. mesto), pri čemer pa je značilna **nizka avtonomija oblikovanja dela** (23. mesto) in **nizka možnost izbire delovnega časa** (med nižje izobraženimi 29. mesto).
- **Branju** pri delu namenja posebno **malo časa tisti z nižjo izobrazbo** (29. mesto).
- Posamezniki z najmanj razvitimi sposobnostmi **bolj zavirajo razvoj kot ga tisti z največjimi sposobnostmi spodbujajo.**

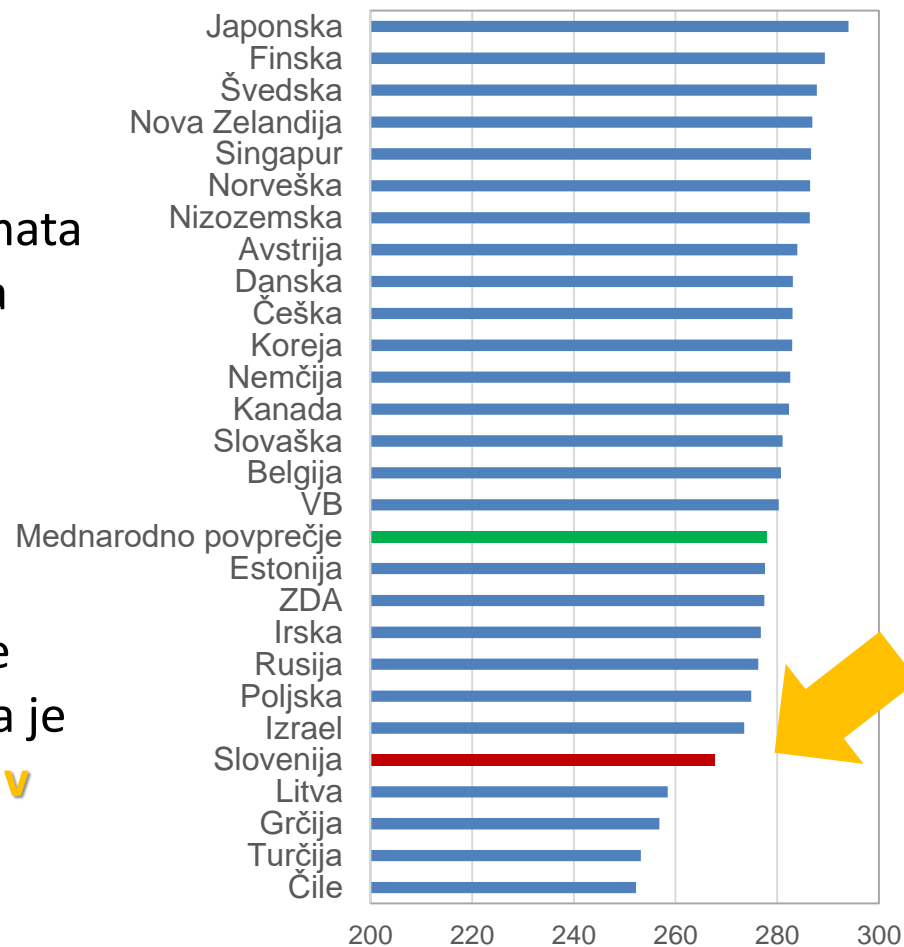

Vir: Domadenik et al. (2017). Spretnosti odraslih, kakovost človeškega kapitala in gospodarska uspešnost regij v Sloveniji. Ekonomska fakulteta in Pavlin, S. et al. (2017). Analiza značilnosti dela in razvoja kompetenc. Fakulteta za družbene vede. V Javrh, P. (ur.). (2017). Poročilo o raziskavi spretnosti odraslih PIAAC 2016. Tematske študije: raziskovalno poročilo. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

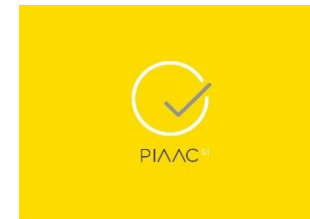

Nekatere ugotovitve o spretnostih reševanja problemov v TBO

- Na pomanjkanje digitalnih kompetenc imata najmočnejši vpliv dva socio-demografska dejavnika: **izobrazba in starost**.
- Najbolj problematični skupini v Sloveniji: **manj izobraženi in starejši**.
- Kljub podpovprečnemu rezultatu stopnje spretnosti reševanja problemov v TBO pa je **pogostost uporabe IKT doma in v službi v Sloveniji nadpovprečna**.

Vir: Dolničar, V. in Mrzel, M. (2017). Digitalna pismenost in reševanje problemov v tehnološko bogatih okoljih. Fakulteta za družbene vede. V Javrh, P. (ur.). (2017). Poročilo o raziskavi spretnosti odraslih PIAAC 2016. Tematske študije: raziskovalno poročilo. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

ANALITIČNI POTENCIAL ZA SEKTORSKE POLITIKE

Ocenjevanje spretnosti, spletni vprašalnik;
Strategija razvoja in uporabe spretnosti

Analitični potencial raziskave PIAAC

1. Analiza stanja na področju kompetenc in mednarodna primerjava (med drugim 9 **tematskih študij, monografske publikacije**)
2. Razvoj in nadgradnja **priporočil** za 8 področij:
....razvoj programov izobraževanja

**Kompetence za
trg dela**

**Spretnosti in kompetence
ranljivih skupin**

**Uspešnost
izobraževalnega sistema
pri razvoju kompetenc**

**Sovplivanje kompetenc na
socialne in ekonomske
dosežke**

Konkretni koraki za načrtovanje politik

3. Priprava **nacionalne Strategije razvoja in uporabe spretnosti** po metodologiji OECD (1. faza: priprava Diagnostičnega poročila 2017; 2. faza: Akcijski načrt 2018) (OECD Skills Strategy)
4. Nadgradnja PIAAC za **testiranje spretnosti posameznikov** s pomočjo računalniške aplikacije (OECD Education & Skills Assessment Online)

Strategija razvoja in uporabe spretnosti (Skills Strategy)

- Projekt v sodelovanju z OECD.
- Okrepiti **razvoj ter uporabo znanj in spretnosti** prebivalcev za **izboljšanje zaposljivosti in gospodarske rasti** ob hkratnem **izboljšanju socialne vključenosti**.
- Široko **medresorsko sodelovanje**: 8 ministrstev in Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko.

1. faza: **Zaključno poročilo o oceni stanja spretnosti v Sloveniji** (26. 6. 2017)

3 stebri politik:

3 prednostna področja ukrepanja v Sloveniji:

- **opolnomočenje** aktivnega prebivalstva z ustreznimi spretnostmi za prihodnost;
- **vzpostavljanje** kulture vseživljenjskega učenja;
- **skupna prizadevanja za okrepitev spretnosti.**

Vir: Strategija spretnosti OECD. Povzetek zaključnega poročila o oceni stanja: Slovenija. (2017).

2. faza: Priprava akcijskega načrta Strategije razvoja in uporabe spretnosti v Sloveniji (2018)

Vir: Strategija spretnosti OECD. Povzetek zaključnega poročila o oceni stanja: Slovenija. (2017).

Ocenjevanje spretnosti, spletni vprašalnik – SVOS

- Prilagoditev metodologije PIAAC za **testiranje spretnosti posameznikov** s pomočjo računalniške aplikacije.
- SVOS je **zanesljiv** in **standardiziran** inštrument;
 - rezultati posameznika primerljivi z **nacionalnimi in mednarodnimi rezultati**,
 - omogoča **takojšnje, veljavne in zanesljive rezultate** o temeljnih spretnostih posameznika, potrebnih za delo, življenje v skupnosti in v domačem okolju.
- Projekt podpira in spodbuja tudi Evropska komisija.

ocenjevanje spretnosti

SPLETNI VPRAŠALNIK

Besedilne spretnosti in posamezne bralne komponente

Matematične spretnosti

Spretnosti reševanja problemov v tehnološko bogatih okoljih

Uporaba spretnosti
Osebna blaginja in zdravje
Vedenske kompetence
Poklicni interesi in namere

Opisno poročilo z rezultati

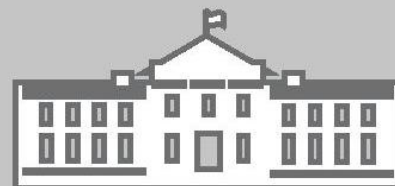
Umestitev posameznika na nacionalni in mednarodni ravni

Osebni in karierni razvoj

Razvoj človeških virov

Nadaljnja uporaba inštrumenta

Učinkovito orodje za številne inštitucije in službe, ki se ukvarjajo z razvojem človeških virov, saj nam inštrument omogoča **prepoznavanje specifičnih potreb** posameznika in **dolgoročnejše načrtovanje izobraževanja** in **razvoja kariere posameznika** in s tem bolj smiselne naložbe v človeške vire.

Podpora MIZŠ in velik interes s strani **gospodarstva.**

Hvala za pozornost!

Izbor virov

- Javrh, P. (2016). *Raziskava spretnosti odraslih – Metodologija in rezultati na kratko*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.
- Javrh, P. (ur.). (2017). *Poročilo o raziskavi spretnosti odraslih PIAAC 2016. Tematske študije: raziskovalno poročilo*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.
- OECD Skills Strategy Diagnostic report. (2017). Paris: OECD Publishing.
- Strategija spretnosti OECD. Povzetek zaključnega poročila o oceni stanja: Slovenija. (2017). Paris: OECD Publishing.
- The Survey of Adult Skills - Skills Matter. (2016). Paris: OECD Publishing.

Uporabne povezave:

- Spletna stran o pismenosti odraslih: <https://pismenost.acs.si>
- Spletna stran PIAAC Slovenija: <http://piaac.acs.si/>
- Spletna stran PIAAC OECD: <http://www.oecd.org/skills/piaac/>

KONTAKTNI PODATKI

Andragoški center Slovenije -
Slovenian Institute for Adult
Education

katja.kragelj@acs.si
diana.volcjak@acs.si

<https://pismenost.acs.si/>

